

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Turtola 16.2.2021

mmv@eduskunta.fi

Asia: Maa- ja metsätalousvaliokunta 16.02.2021 klo 09.30, HE 256/2020 vp

EU:n yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanolaissa (1048/2016) tiettyjen lajien merikalastus säädettiin järjestettäväksi siirrettävinä kalastajakohtaisina käyttöoikeuksina. Lohenkalastus toteutettiin kyseisellä periaatteella merikalojen tavoin. Toimijakohtainen käyttöoikeusjärjestelmä kopioitiin Ruotsista, mutta on syytä huomioda, että Ruotsissa vastaavaa toimijakohtaista kiintiötä ja käyttöoikeuksia ei sovelleta lohenkalastukseen, vain merellisten lajien, kuten turskan ja silakan kalastukseen.

Lohistrategian kohdassa 4.2.2. on sovittu, että lohen merikalastukseen jaettavista kiintiöistä ei tehdä siirrettäviä. Kyseisen kohdan mukaan kiintiöjaon periaatteet piti käsitellä lohistrategian seurantaryhmässä. Näin ei tehty. MMM ei tuonut asiaa sovitulla tavalla seurantaryhmän käsiteltäväksi. **Vastoin lohistrategiaa MMM säätöi lohikiintiöt siirrettävinä käyttöoikeuksina. Tämän lisäksi kiintiöistä tehtiin salaisia!** Kaiken valtion toiminnan on oltava läpinäkyvää.

Perustuslakivaliokunta on punninnut lausunnossaan (PeVL 44/2016 vp) kalastajakohtaisia käyttöoikeuksia kahden perusoikeuden, omaisuuden suojan ja elinkeinon harjoittamisen suojan, kannalta. Tarkastelu olisi voinut mielestämme olla tarkempi siltä osin, kun on kyse lohenkalastuksen järjestämisestä. Lohi ei ole merellinen, vaan anadrominen kala. Lohenkalastusta ei voi tarkastella suoritetulla tavalla merellisenä kalalajina.

Lausunnossamme 14.9.2016 esitimme vakavan huolestuksen: ***Maa- ja metsätalousministeriön nyt esittämällä lailla pyritään sementoimaan sekakantakalastus ja merikalastuksen etuoitto-oikeus.***

Lohenkalastus on aina ollut talojen omaisuutta. Lapin Yliopiston tutkimuksen mukaan valtio ei ole kyennyt esittämään laillista saantoaan lohenkalastukseen. Ylen MOT arvioi, että toimijakohtaiset kiintiöt ovat valtion jakamia rahanarvoisia omaisuuksia. Valtion yksityisen omaisuuden päälle rakentama ja kolmansille suuntaama optio-omaisuus on perustuslain vastainen. Osana optiokauppaa lohenkalastuksen alueellinen kohdentaminen on entistä vaikeampaa. **Sekakantakalastus lisääntyy, kun kalastusta ei voida edes teoriassa suunnitella kanta-kohtaisena.**

Lohta on kalastettu historiallisesti jokikalastuksena. Lohenkalastus tapahtui lohitalonpoikien toimesta. Lohenkalastus on ollut talojen tärkein omistus. Sen vuoksi **lohen merikalastusta on välttämätöntä tarkastella perusoikeuksien kannalta aina suhteessa jokikalastukseen.** Talonpojan omistusoikeus on vähintään 600 vuotta vanha yhtäjaksoisesti lakina voimassa ollut oikeus. Elinkeinon harjoittamisen suoja perusoikeuksien myöhempänä kerrostumana laissa 731/1999 nojaa vahvasti omistusoikeuteen, mutta ei sitä syrjäyttäen.

Ei ole mitenkään hyväksyttävää, että elinkeinotoiminnan harjoittamisperusteella jokivarsien talojen lohenkalastusoikeuksien omistusta siirretään merien kaupallisille kalastajille, jotka eivät välttämättä ole edes kalastusoikeudenhaltijoita. Ehdotamme, että valiokunta pyytää näiltä osin lausunnon perustuslakivaliokunnalta.

Tämän lainmuutoksen yhteydessä **lohenkalastus toimijakohtaisina kiintiöinä tulee poistaa laista.**

Tornio-Muoniojokiseura ry

Kalervo Aska pj.